

emotionele veiligheid

communiceren

Kennen/ herkennen

leeftijd: 4-12

nr: 1105

positief:

De beroepskrachten kennen ieder kind in de groep; ze kennen hen **bij naam** en weten **persoonlijke bijzonderheden**. In het contact met het kind wordt die **kennis gebruikt**.

toelichting hierbij:

Bv. Karakter, met wie kinderen graag spelen, wat kinderen leuk of spannend vinden, allergieën.

negatief:

De beroepskrachten **kennen niet alle kinderen** in de groep; ze **kennen hen niet allemaal bij naam** en/of **weten persoonlijke bijzonderheden niet**. In het contact met het kind wordt die **kennis niet gebruikt**.

toelichting hierbij:

Bv. Kinderen worden onpersoonlijk en/of allemaal op ongeveer dezelfde manier aangesproken. Van sommige kinderen kennen de beroepskrachten de naam niet.

emotionele veiligheid

communiceren

Respectvol contact

leeftijd: 4-12

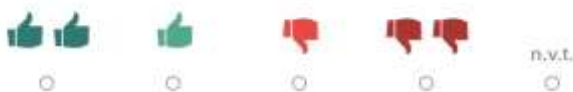
nr: 1106

positief:

De beroepskrachten **sluiten op passende wijze aan** op de situatie en/of de vraag van een kind. Er is **verbaal en non-verbaal** contact. De beroepskrachten geven kinderen de gelegenheid antwoord te geven op hun vraag, en ondersteunen waar nodig.

toelichting hierbij:

Bv. De beroepskrachten hebben gesprekken met kinderen waarbij beiden bijdragen aan de voortgang en inhoud van het gesprek (dialogoog). De beroepskrachten reageren op wat een kind zegt, vragen door over een bepaald onderwerp en komen bij het kind terug op een eerdere gebeurtenis (Bv. Hoe was het bij de dokter?).

negatief:

De beroepskrachten hebben **nauwelijks contact** met de kinderen, niet verbaal en/of niet non-verbaal. Zij communiceren met name via **instructies en commando's**.

toelichting hierbij:

Bv. Beroepskrachten communiceren middels geboden/verboden. Het contact is vooral gericht op sturen en controleren van gedrag van kinderen en/of organisatorische zaken. Of kinderen vragen iets aan de beroepskrachten en deze reageren niet. Of de beroepskrachten reageren kort en vragen niet door, en/of beroepskrachten zijn veel met elkaar in gesprek of met taken bezig en niet met de kinderen.

emotionele veiligheid

communiceren

Respectvol contact (2)

leeftijd: 4-12

nr: 1107

positief:

De beroepskrachten zijn **geduldig** en **volgen in hun interactie** initiatieven van het kind. De beroepskrachten laten merken dat ze kinderen **begrijpen** en **reageren adequaat** op hen.

toelichting hierbij:

Bv. Kinderen krijgen meer tijd voor een activiteit en/of het eten als zij daar behoefte aan hebben, beroepskrachten nemen ideeën van kinderen serieus, etc.

negatief:

De beroepskrachten hebben een **hoog tempo** en zijn **ongeduldig** naar de kinderen toe. De beroepskrachten reageren vanuit **eigen belang**.

toelichting hierbij:

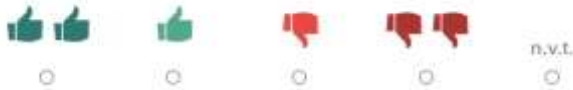
Bv. De beroepskrachten geven geen gehoor aan kinderen die langer dan gepland met een activiteit bezig willen zijn, de beroepskrachten sporen vaak aan tot iets sneller doen, 'opschieten' etc.

positief:

De beroepskrachten **verwoorden** in veel situaties hun gedrag. Zij **benoemen** wat zij doen of gaan doen en wat kinderen doen of ervaren. Zij **sluiten in lichaamshouding en stem-/taalgebruik aan** op het ontwikkelingsniveau van de kinderen.

toelichting hierbij:

Bv. Beroepskrachten benoemen het als ze zien dat een kind verdrietig of boos is en toetsen bij het kind of hun observatie klopt. Kinderen ontvangen bevestiging en aanmoediging van de beroepskrachten die betrekking hebben op hun gedrag, belangstelling, ideeën en gevoelens (Bv Wat een enorm bouwwerk! Wat wordt het?).

negatief:

De beroepskrachten sluiten in hun **lichaamshouding en stem-/taalgebruik** niet aan op het ontwikkelingsniveau van de kinderen. De beroepskrachten benoemen niet wat zij doen of zien, en/of wat kinderen doen of ervaren.

toelichting hierbij:

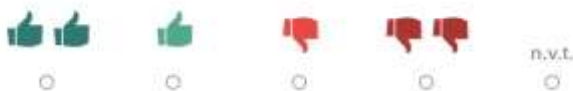
Bv. Beroepskrachten benoemen geen positieve en/of negatieve emoties die ze bij de kinderen zien of zij staan niet stil bij de ervaringen/ideeën van de betreffende kinderen. De beroepskrachten kijken niet mee en/of gaan niet in op ervaringen/ideeën van kinderen.

positief:

De beroepskrachten **nemen** - als zij zelf weggaan of als een kind vertrekt - **afscheid** van de kinderen met een **persoonlijke** opmerking of groet.

toelichting hierbij:

Bv. Het vertrekmoment wordt gebruikt om samen met de kinderen terug te kijken op (positieve en/of negatieve) gebeurtenissen. De beroepskrachten helpen de kinderen om de opvangdag af te sluiten. De beroepskrachten communiceren hun eigen komen en gaan naar de kinderen.

negatief:

De beroepskrachten **nemen** - als zij zelf weggaan of als een kind vertrekt - **geen afscheid** van de kinderen met een **persoonlijke** opmerking of groet.

toelichting hierbij:

Bv. Het vertrekmoment wordt niet gebruikt om samen met de kinderen terug te kijken op (positieve en/of negatieve) gebeurtenissen. Sommige kinderen vertrekken buiten het zicht van de beroepskracht en/of zonder dat hun vertrek wordt opgemerkt. Of de beroepskrachten communiceren hun eigen komen en gaan niet naar de kinderen.

positief:

De beroepskrachten zien te weten wat kinderen aankunnen, leuk vinden, enthousiast maakt en sluiten daar in hun contact op aan. Er is **aandacht voor het individuele tempo en ontwikkelingsniveau** van het kind.

toelichting hierbij:

Bv. Er is aandacht voor het individueel ontwikkelingsniveau (middenbouwer, pre-puber), de mate van zelfredzaamheid en de persoonlijke interesses van de kinderen.

negatief:

De beroepskrachten laten **niet zien** te weten wat kinderen aankunnen, leuk vinden, enthousiast maakt en sluiten daar in hun contact niet op aan. Er is **geen aandacht** voor het individuele **tempo en ontwikkelingsniveau** van het kind.

toelichting hierbij:

Bv. De oudere kinderen worden op eenzelfde en voor een aantal kinderen op 'kinderachtige' manier aangesproken en behandeld.

contact/affectie

leeftijd: 4-12

nr: 1205

positief:

De beroepskrachten **laten merken dat ze de kinderen accepteren zoals ze zijn**. De kinderen krijgen vaak **bevestiging en/of aanmoediging** van de beroepskrachten die betrekking hebben op hun gedrag, belangstelling, ideeën en gevoelens.

toelichting hierbij:

Bv. Beroepskrachten hebben interesse voor wat kinderen doen en zeggen, maken oogcontact, knuffelen, maken grapjes, geven complimenten en treden bemoedigend op als een kind dat nodig heeft. Of beroepskrachten tonen belangstelling door vragen te stellen als: 'Wat heb je gemaakt met de Lego?', 'Heb je jezelf getekend?', 'Wie kan je nog meer tekenen?', 'Wie kan je nog meer tekenen?', 'Of wil je nog iemand tekenen? En zo ja, wie?'

n.v.t.

negatief:

De beroepskrachten **tonen geen affectie** naar de kinderen, maar nemen hun zorgtaak wel serieus. Zij gedragen zich als **'toezichhouder'**.

toelichting hierbij:

Bv. De kinderen krijgen niet of nauwelijks bevestiging of aanmoediging van de beroepskrachten. De beroepskrachten zijn gericht op controle, minder op contact met kinderen. Of de beroepskrachten spelen niet met kinderen mee. Of de beroepskrachten geven kinderen opdrachten vanaf een afstand, in plaats van dat zij naar kinderen toelopen. Bv. Weinig affectie: beroepskrachten regearen niet of niet hartelijk/warm op een kind dat iets zegt of doet.

emotionele veiligheid

vertrouwde relatie

Individuele aandacht

leeftijd: 4-12

nr: 1206

positief:

De beroepskrachten reageren op een **warme en ondersteunende manier** op het individuele kind. Zij hebben **één-op-één contact** met individuele kinderen.

toelichting hierbij:

Bv. De beroepskrachten sluiten aan op de interesses en emoties die individuele kinderen aangeven. Of kinderen delen hun ervaringen en emoties graag met (één van) de beroepskrachten.

n.v.t.

negatief:

De beroepskrachten reageren **niet op een warme en/of ondersteunende manier** op het individuele kind. Zij hebben **geen professioneel-affectieve relatie** met de kinderen. Zij sluiten niet aan op individuele kinderen.

toelichting hierbij:

Bv. Beroepskrachten komen afstandelijk over. Zij reageren niet op kinderen als zij hen iets (leuks, grappigs, naars) vertellen. Kinderen zoeken de beroepskrachten niet op om iets te vertellen.

emotionele veiligheid

vertrouwde relatie

Extra steun

leeftijd: 4-12

nr: 1207

positief:

De beroepskrachten bieden **passende steun** aan kwetsbare kinderen.

toelichting hierbij:

Bv. Kwetsbaarheid vanwege fysieke, sociale of gedragsmatige beperkingen. Denk aan: ontwikkelingsachterstand, ontwikkelingsvoorsprong, (hoog)gevoeligheid, etc.

n.v.t.

negatief:

De beroepskrachten hebben weinig oog voor **kwetsbare** kinderen in hun groep. Zij reageren in 'noodsituaties' (als het kind schreeuwt, huilt, valt), maar zijn **niet proactief**.

toelichting hierbij:

Bv. Beroepskrachten bieden geen ondersteuning die is afgestemd op de behoeften van het kind.

Structuur en flexibiliteit

leeftijd: 4-12

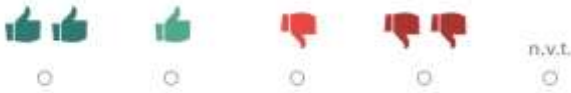
nr: 1208

positief:

De beroepskrachten laten in het programma **ruimte voor flexibiliteit** voor onvoorziene situaties, uitloop van geplande activiteiten of voorkeur-activiteiten van kinderen. De overgangen tussen activiteiten zijn **aangekondigd en voorspelbaar** voor kinderen.

toelichting hierbij:

Bv. Kinderen komen binnen en kunnen naar eigen behoefte vast wat eten en drinken, bij activiteiten kunnen kinderen naar eigen behoefte met iets bezig zijn en wordt het eventueel apart gezet voor een volgende keer etc. Bij drukte: een bewegingsactiviteit inlassen om energie kwijt te raken, etc.

negatief:

De beroepskrachten laten **niet toe** dat van het programma wordt **afgeweken**. Of: De overgangen tussen activiteiten zijn **abrupt**, waardoor kinderen zich **overvallen** kunnen voelen.

toelichting hierbij:

Bv. Het programma is zo strak dat kinderen lang aan tafel zitten, onrustig worden, altijd eerst buiten moeten spelen na school, midden in hun spel moeten opruimen, etc. Of het is juist chaotisch en je ziet kinderen verloren rondlopen.

emotionele veiligheid

sfeer

Welbevinden

leeftijd: 4-12

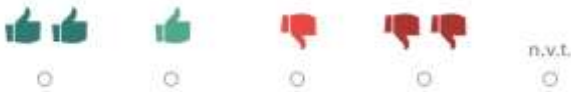
nr: 1305

positief:

Het **welbevinden** van de kinderen is **hoog**. De meeste kinderen zijn **ontspannen en bezig** met elkaar of met een activiteit.

toelichting hierbij:

Bv. De meeste kinderen genieten van de gebeurtenissen op de groep; ze tonen blijdschap, plezier en trots. Ze zijn met interesse bezig, alleen of met anderen.

negatief:

Het **welbevinden** van de kinderen is **laag**. De meeste kinderen zijn **niet ontspannen**, stil, ontevreden, of snel in paniek.

toelichting hierbij:

Bv. Kinderen voelen zich niet op hun gemak. De kinderen tonen geen nieuwsgierigheid. Het spelen gebeurt lusteloos, zonder ervan te genieten. Of kinderen zijn druk/baldadig.

emotionele veiligheid

sfeer

Sfeer

leeftijd: 4-12

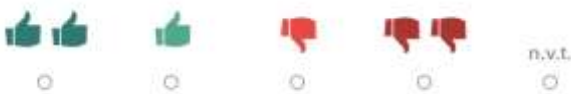
nr: 1306

positief:

Er is een **aangename sfeer** in de groep. In de getoonde emoties laten kinderen zien dat ze zich **op hun gemak** voelen. De emoties zijn passend bij de situatie.

toelichting hierbij:

Bv. De omgang tussen (jongere en oudere) kinderen is acceptierend en positief. De beroepskrachten hebben samen met de kinderen plezier; collega's praten vriendelijk met elkaar, met humor, grapjes etc. (maar nooit ten koste van kinderen). Er is ontspannen contact met elkaar (Bv. Kinderen stappen gemakkelijk op de beroepskrachten af om iets te vragen, nemen initiatief, beroepskrachten spelen in een rustig hoekje met een aantal kinderen een spelletje, etc.

negatief:

De sfeer in de groep is **onrustig**. Er is conflict of spanning tussen de kinderen onderling.

toelichting hierbij:

Bv. De sfeer op de groep voelt gespannen. Bv. de beroepskrachten zijn kortaf naar elkaar en/of de kinderen, kinderen worden vaak gecorrigeerd, er wordt weinig gelachen. Plezier is niet zichtbaar.

Brengen/halen

leeftijd: 4-12

nr: 1405

positief:

De beroepskrachten verwelkomen zowel de ouders als het kind op **persoonlijke en hartelijke wijze**. De beroepskrachten staan open voor de ideeën en mening van ouders.

toelichting hierbij:

Bv. Beroepskrachten zijn goed in staat om hun (voor)oordelen kritisch te bezien en/of laten bereidheid zien hun referentiekader zo nodig aan te passen of uit te breiden. Bv. Open in gesprek gaan met ouders: begrip uitspreken naar ouders (ook als beroepskrachten het niet eens zijn met ouders).

n.v.t.

negatief:

De beroepskrachten stellen zich **niet hartelijk en actief ontvangend** op naar kinderen en/of ouders. En/of de beroepskrachten staan **niet open voor** de ideeën en mening van **ouders**.

toelichting hierbij:

Bv. Beroepskrachten heten kinderen en of de ouders niet persoonlijk welkom. Beroepskrachten zijn niet in staat om hun (voor)oordelen kritisch te bezien en/of zijn niet bereid om hun referentiekader zo nodig aan te passen of uit te breiden. Bv. Niet open in gesprek gaan met ouders: in discussie gaan met ouders, mening van ouders afdoen als niet belangrijk.

emotionele veiligheid

informatie

Mogelijkheid informatieoverdracht

leeftijd: 4-12

nr: 1404

navraag-item

wel / niet

Beroepskrachten nemen (desgewenst) **actief (digitale) informatie in ontvangst**, en **dragen actief informatie over**. Ouders worden zoveel mogelijk door een **vaste beroepskracht/mentor** aangesproken.

toelichting hierbij:

Beroepskrachten vertellen over de dag en eventuele bijzonderheden. Ouders krijgen antwoord op hun vragen en er is tijd/ruimte om informatie over te dragen. Beroepskrachten vragen actief naar ervaringen en bijzonderheden thuis en vertellen over wat het kind op de groep heeft meegemaakt en over het aanbod op de groep.

Er is **geen (dij)** ja
 beroepskracht nee
over een vast

ouders en de
 r zijn **geen afspraken**

toelichting hierbij:

Bv. Alleen als ouders zelf aandringen op informatie-uitwisselen, sluiten beroepskrachten hierop aan.

emotionele veiligheid

informatie

Brengen/halen (2)

leeftijd: 4-12

nr: 1406

navraag-item

wel / niet

Ouders mogen hun kind(eren) **in de groepsruimte** brengen en ophalen.

toelichting hierbij:

Bv. Ouders krijgen de gelegenheid om te zien waar het kind die dag mee bezig is geweest.

ja
 nee

Vertrouwde gezichten-kinderen

leeftijd: 4-12

nr: 9009

VE-label: OP3 Pedagogisch-educatief handelen

navraag-item

wel / niet

Kinderen hebben op hun opvangdag altijd (een aantal) **vaste/vertrouwde andere kinderen** in de groep. Een enkele keer worden kleine groepen (bij een specifieke activiteit) samengevoegd. Kinderen kunnen **zelf kiezen** bij een andere groep aan te sluiten op basis van interesse of sociale relaties.

Nb. Dit geldt
opendeurent

- ja
 nee

voor

Vertrouwde gezichten-medewerkers

leeftijd: 4-12

nr: 9010

VE-label: OP3 Pedagogisch-educatief handelen

navraag-item

wel / niet

Er is elke dag altijd **minimaal 1 van de de vaste beroepskrachten** per kind aanwezig die de groep begeleiden.

- ja
 nee

Overgangen

leeftijd: 4-12

nr: 9011

VE-label: OP3 Pedagogisch-educatief handelen

navraag-item

wel / niet

De overgang naar een nieuwe groep verloopt **geleidelijk**; kinderen worden hierop **voorbereid**.

- ja
 nee

toelichting hierbij:

Bv. Bezoek vooraf aan nieuwe groep, kennismaken met beroepskracht van nieuwe groep.

Invalkrachten

leeftijd: 4-12

nr: 9012

VE-label: OP3 Pedagogisch-educatief handelen

navraag-item

*wel / niet*Er zijn **vaste invallers** aanwezig/beschikbaar.

- ja
 nee

toelichting hierbij:

Bv. Vaste invallers zijn invalkrachten die bekend zijn bij kinderen, beroepskrachten en ouders én die vaker invallen op de groep.

Continuïteit groepsamenstelling

leeftijd: 4-12

nr: 9013

VE-label: OP3 Pedagogisch-educatief handelen

navraag-item

*wel / niet*Kinderen worden **maximaal één keer per jaar** overgeplaatst naar een andere groep.

- ja
 nee

Vrije tijd / ontspanning

leeftijd: 4-12

nr: 2104

*positief:*Kinderen hebben de mogelijkheid om zich te **ontspannen** en/of bij te komen van de schooldag.*toelichting hierbij:*

Bv. Eerst buiten uitrusten, dan binnen iets eten/drinken. Zij kunnen voor activiteiten kiezen die passen bij hun eigen interesses.

*negatief:*Kinderen **hebben geen mogelijkheid** om zich te ontspannen en/of bij te komen van de schooldag.*toelichting hierbij:*

Bv. Kinderen krijgen geen kans voor eigen keuzes. Zij moeten meedoen met activiteiten die de beroepskrachten bedenken.

n.v.t.

Initiatief / kiezen

leeftijd: 4-12

nr: 2105

positief:

Kinderen **krijgen de ruimte** om zelf te kiezen wat ze willen doen en met wie, en de beroepskrachten **bieden gevarieerde uitdagende activiteiten** waaruit zij mogen kiezen. Kinderen **krijgen ondersteuning** van de beroepskracht bij hun eigen inspanningen en initiatieven.

negatief:

De beroepskrachten **nemen de regie** geheel over van de kinderen. Of de beroepskrachten **laten het initiatief** voor activiteiten geheel bij het kind zelf. Of beroepskrachten **volgen niet** de initiatieven van kinderen.

Verrijken

leeftijd: 4-12

nr: 2106

positief:

De beroepskrachten **geven passende steun** bij het ontdekken en verrijken van spelmogelijkheden. Zij **verwoorden wat er gebeurt** en bieden nieuwe kansen voor vervolgspeel. Zij maken soms even deel uit van de spelsituatie, waarbij de **regie bij de kinderen** blijft.

negatief:

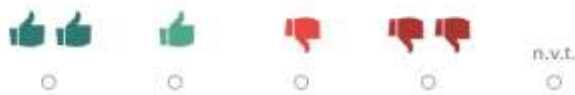
De beroepskrachten geven enkel **instructie en correctie** tijdens het spel van kinderen. Soms 'breken zij in' en **nemen het spel** op een versturende manier **over**.

toelichting hierbij:

Bv. De beroepskrachten doen bewust mee met activiteiten van de kinderen om verdieping aan te brengen, door vragen te stellen, voor te doen of mee te denken met kinderen. Kinderen krijgen veel ruimte en tijd om zelf iets onder woorden te brengen. De beroepskrachten moedigen kinderen aan om zelf te praten. Ze vragen door: zeggen bv. 'Hmm? Oja? En toen?'

toelichting hierbij:

Bv. De beroepskrachten spelen niet mee met de kinderen. Of als de beroepskrachten initiatief nemen, dan stellen zij vragen aan een kind en vullen, als het kind niet snel genoeg reageert, het antwoord voor het kind in.

Wachten

leeftijd: 4-12

nr: 2107

positief:

Kinderen hoeven tijdens overgangssituaties **amper te wachten**. Waar mogelijk krijgen zij een **actieve rol** tijdens het overgangsmoment.

negatief:

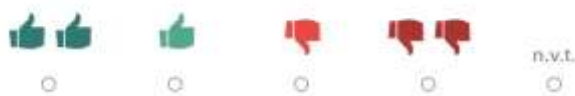
Kinderen **wachten lang** tijdens overgangssituaties (soms wel langer dan 5 minuten) en krijgen daarin ook **geen actieve rol**.

toelichting hierbij:

Bv. De beroepskrachten betrekken de kinderen bij het pakken van de spullen, of de beroepskrachten hebben de spullen al klaargelegd en kinderen kunnen aanschuiven en mogen alvast beginnen. Of van de tijd tijdens wachten wordt een gezellig moment gemaakt met kinderen; kinderen mogen kletsen aan tafel, er wordt gezongen, etc. Of als een aantal kinderen klaar is met eten, mogen ze van tafel. Ze hoeven niet te wachten tot iedereen klaar is.

toelichting hierbij:

Bv. De beroepskrachten zijn veel met orde en corrigeren bezig, kinderen worden onrustig, lijken verveeld, lopen van hun plaats. Kinderen mogen niets doen en moeten wachten.

Stimuleren

leeftijd: 4-12

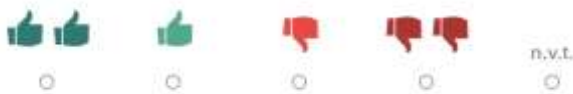
nr: 2108

positief:

Uit het handelen van de beroepskrachten blijkt dat de beroepskrachten **weten hoe de ontwikkeling van kinderen** in de onderbouw, middenbouw, en bovenbouw **verloopt** en houden hier rekening mee.

toelichting hierbij:

Bv. Onderbouwkinderen: de beroepskrachten zorgen dat zij nabij zijn zodat de onderbouwkinderen goed kunnen wennen. Middenbouw: de beroepskrachten geven kinderen meer vrijheid en verantwoordelijkheid, maar geven ook ondersteuning waar nodig. Bovenbouw: de beroepskrachten weten hoe de ontwikkeling in de pre-puberteit verloopt en houden hier rekening mee in hun manier van omgaan met en aanspreken van.

negatief:

Uit het handelen van de beroepskrachten blijkt dat de beroepskrachten **onvoldoende kennis hebben** van de ontwikkeling van het onderbouw-, middenbouw- en bovenbouwkind. Of de beroepskrachten **houden** in de omgang met de kinderen **geen rekening met het ontwikkelingsniveau** van de kinderen.

toelichting hierbij:

Bv. Onderbouwkinderen: de beroepskrachten zorgen dat zij nabij zijn zodat de onderbouwkinderen goed kunnen wennen. Middenbouw: de beroepskrachten geven kinderen meer vrijheid en verantwoordelijkheid, maar geven ook ondersteuning waar nodig. Bovenbouw: de beroepskrachten weten hoe de ontwikkeling in de pre-puberteit verloopt en houden hier rekening mee in hun manier van omgaan met en aanspreken van.

Autonomie

leeftijd: 4-12

nr: 2206

positief:

De beroepskrachten geven de kinderen **passende uitleg, aanwijzingen en correcties**. Zij geven het kind daarbij **autonomie** om zelf te kiezen of mee te denken.

toelichting hierbij:

Bv. De beroepskrachten stimuleren de kinderen om zoveel mogelijk zelf te doen, eten en drinken, tafel dekken en afruimen, zelf spel bepalen, helpen met fruit snijden, spullen klaarleggen, materialen pakken en vast gaan beginnen of met een groepje naar een veldje verder op in de wijk, etc.

negatief:

De interacties van beroepskrachten zijn **dwingend en/of sturend**. De beroepskrachten staan het kind niet toe om zelf te bepalen wat het wil of **verplichten** een kind om aan bepaalde activiteiten (mee) te doen.

toelichting hierbij:

Bv. De beroepskrachten nemen kinderen onnodig taken uit handen (die kinderen zelf kunnen), zoals eten/drinken klaarzetten of klaarmaken, etc. Kinderen mogen niet zelfstandig dingen doen die ze wel zelf kunnen en/of willen doen.

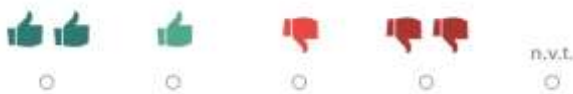
Aandacht

leeftijd: 4-12

nr: 2207

positief:

De beroepskrachten tonen hun betrokkenheid door **met aandacht** naar individuele kinderen te luisteren en **aan te sluiten** op de inhoud van wat een kind vertelt. Zij houden intussen contact met de rest van de groep, zonder dat de persoonlijke gerichtheid op het kind hieronder lijdt.

negatief:

De beroepskrachten laten zich **afleiden** als zij naar een kind luisteren en reageren tijdens het luisteren ook op andere kinderen of collega's. Wat het kind vertelt leidt niet altijd tot een adequaat antwoord of juiste actie van de beroepskracht.

Voorspelbaarheid

leeftijd: 4-12

nr: 2208

positief:

De beroepskrachten geven duidelijke informatie het verloop van de dag in totaliteit, over de start, de loop en het einde van een situatie; Het is voor kinderen **inzichtelijk**. De beroepskrachten **ronden contactmomenten** af door te benoemen wat er gaat gebeuren en geven kinderen de tijd om wat te zeggen of te reageren (oogcontact).

toelichting hierbij:

Bv. De beroepskrachten leggen de kinderen het programma van de dag duidelijk uit, zodat kinderen weten wat ze kunnen verwachten. De beroepskrachten ronden een activiteit of groepsmoment duidelijk af.

negatief:

Het verloop van de dag en/of de situatie is voor kinderen **onduidelijk en onvoorspelbaar**. De beroepskrachten veranderen of beëindigen situaties waar het kind nog bezig is **zonder adequate waarschuwing**. De beroepskrachten **kondigen een overgang niet aan** voordat zij bepaalde handelingen gaan doen

toelichting hierbij:

Bv. De beroepskrachten geven geen of verkeerde informatie aan kinderen, of de beroepskrachten geven tegenstrijdige informatie aan de kinderen. Of de beroepskrachten ronden een activiteit of groepsmoment niet/onduidelijk af.

Zelfredzaamheid

leeftijd: 4-12

nr: 2209

positief:

Kinderen krijgen **ruimte voor zelfsturing**, maar de beroepskracht is voor kinderen **beschikbaar** als hulp voor wat kan en mag. Kinderen krijgen de mogelijkheid te **oefenen en zelf te proberen**.

toelichting hierbij:

Bv. De ideeën en/of hun oplossingen van de kinderen worden serieus genomen. Bv. Kinderen mogen een tekening maken zoals ze dat zelf willen (zonder dat dit gecorrigeerd wordt door de beroepskrachten), beroepskrachten zeggen 'Oh, ga jij de schuur alvast openmaken, wat een goed idee! Zal ik je helpen?', etc.

negatief:

Kinderen gedragen zich bij het aangaan en uitvoeren van activiteiten **afhankelijk** van de beroepskracht. Kinderen **mogen of durven niet** zelf te kiezen. Of kinderen trekken zich niets aan van de beroepskrachten en **trekken hun eigen plan**.

toelichting hierbij:

Bv. De ideeën en/of hun oplossingen van de kinderen worden genegeerd of er wordt negatief op gereageerd. Of de beroepskrachten reageren: 'Nee, je mag de klei niet van de knutseltafel pakken, want die is te zwaar. Laat mij maar even doen anders wordt het een rommel.'. Of kinderen moeten creatieve activiteiten doen volgens een vast format, etc.

Passend aanbod

leeftijd: 4-12

nr: 2315

positief:

De activiteiten **passen bij de interesse** en het ontwikkelingsniveau van de kinderen. Er is aanpassing of **verandering van aanbod mogelijk** voor één of enkele kinderen. Eventuele resultaatdoelen zijn **gekoppeld aan individuele kinderen**. Inhoud en niveau van activiteiten zijn 'kindvolgend'.

toelichting hierbij:

Bv. Van het programma wordt afgeweken om tegemoet te komen aan de behoeften van kinderen voor spelactiviteiten. Afhankelijk van de groep kinderen en de activiteit wordt bewust gekozen voor een activiteit voor alle kinderen of een select groepje kinderen.

negatief:

De activiteiten **passen niet bij de interesse** en het ontwikkelingsniveau van de kinderen. Er wordt binnen activiteiten **niet gedifferentieerd** gebaseerd op individuele wensen of mogelijkheden van kinderen. De beroepskrachten **stellen (eigen) resultaatdoelen** waaraan het kind moet voldoen.

toelichting hierbij:

Bv. De activiteiten zijn voor alle kinderen hetzelfde, ongeacht wat kinderen kunnen en willen. Beroepskrachten verplichten kinderen om bij een activiteit te blijven tot alle kinderen klaar zijn of andersom: een kind mag niet langer doorgaan met een activiteit als het nog niet 'klaar' is.. Wat kinderen doen en interessant vinden is niet bepalend.

Betrokkenheid

leeftijd: 4-12

nr: 2316

positief:

De meeste kinderen **zijn** het grootste deel van de tijd **betrokken** (aandacht en concentratie) bij hun bezigheid.

toelichting hierbij:

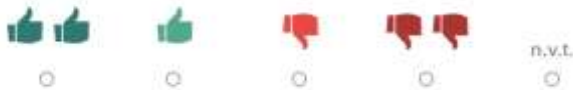
Bv. Betrokkenheid: op de kinderen, beroepskrachten e/of de activiteit waar ze mee bezig zijn.

negatief:

De meeste kinderen zijn **snel afgeleid**, niet geconcentreerd; er is **geen echte aandacht** voor waar zij mee bezig zijn.

toelichting hierbij:

Bv. Betrokkenheid: op de kinderen, beroepskrachten e/of de activiteit waar ze mee bezig zijn.

Rituelen

leeftijd: 4-12

nr: 2317

positief:

De beroepskrachten **zorgen voor gewoontevorming** in de groep door het consequent hanteren van rituelen binnen de hele groep of tussen (bepaalde) kinderen. Beroepskrachten en kinderen **maken samen nieuwe rituelen**.

toelichting hierbij:

Bv. Rituelen: er is een bepaalde volgorde te zijn in hoe een activiteit of een groepsmoment wordt gestart of afgesloten. Bv. een nieuw kind wordt op een bepaalde manier welkom geheten, bij een verjaardag mag een kind een klein kadootje kiezen uit een grote ton, als je weggaat geef je de beroepskracht een high-five, als je doorgaat naar een volgende groep wordt je feestelijk uitgezwaaid en binnengehaald, etc.

negatief:

De kinderen in de groep **hebben geen gezamenlijke gedragingen** of gewoontes. En/of kinderen **participeren niet** in de rituelen.

toelichting hierbij:

Bv. Rituelen: er is een bepaalde volgorde te zijn in hoe een activiteit of een groepsmoment wordt gestart of afgesloten. Bv. een nieuw kind wordt op een bepaalde manier welkom geheten, bij een verjaardag mag een kind een klein kadootje kiezen uit een grote ton, als je weggaat geef je de beroepskracht een high-five, als je doorgaat naar een volgende groep wordt je feestelijk uitgezwaaid en binnengehaald, etc.

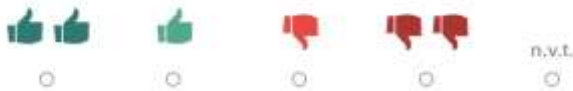

positief:

De beroepskrachten maken het mogelijk dat kinderen **privacy** zoeken of creëren, in een rustig deel van de groepsruimte. Of er is een **vaste plek** gereserveerd waar kinderen alleen of in een groepje ongestoord kunnen spelen.

negatief:

Het is **niet mogelijk** dat kinderen spelen op een plekje in de groepsruimte waar andere kinderen en/of beroepskrachten hen **niet storen**.

positief:

Individuele expressie wordt **aangemoedigd**.

toelichting hierbij:

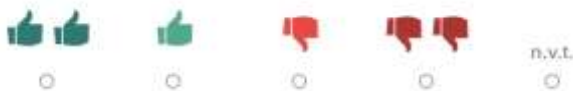
Bv. Creatieve activiteiten: knutselen, verven, bakken en koken, fotografie, beeldend werken, etc.

negatief:

Individuele expressie wordt **niet aangemoedigd**.

toelichting hierbij:

Bv. Creatieve activiteiten: knutselen, verven, bakken en koken, fotografie, beeldend werken, etc.

positief:

- De beroepskrachten **dagen de kinderen uit** om zelf oplossingen te bedenken voor hun problemen of vragen.
- En: De beroepskrachten **gebruiken verschillende situaties** op de dag om de ontwikkeling van kinderen te stimuleren.

toelichting hierbij:

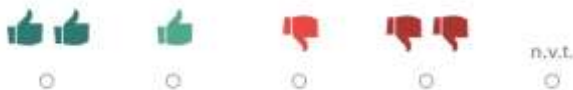
Bv. Voorbeelden situaties op de dag: eten/drinken, vrij spel, gestructureerd spel, buiten spel. Eet-/drinkmomenten worden gebruikt om de ontwikkeling te stimuleren door vragen te stellen, met elkaar in gesprek en discussie te gaan, om conflicten op te lossen, etc. Er is voldoende uitdaging dankzij materiaal, activiteiten, spelvormen of taken.

negatief:

- De beroepskracht **reageert niet op vragen** van kinderen waar kinderen in hun spel tegenaan lopen.
- En/of: De beroepskrachten **gebruiken verschillende situaties op de dag niet** om de ontwikkeling van kinderen te stimuleren.

toelichting hierbij:

Bv. De gezamenlijke groepsmomenten zijn vooral functioneel, de beroepskrachten zijn vooral bezig met het organiseren/overzicht houden.

Taal en denken (2)

leeftijd: 4-12

nr: 2324

positief:

- En: De beroepskrachten **benutten veel situaties** om in gesprek te gaan met kinderen (kansen grijpen).

toelichting hierbij:

Bv. Voorlezen, taalspelletjes, liedjes, rijm, verwoorden van ervaringen, gedachten verwoorden, etc.

negatief:

- En/of: De beroepskrachten **benutten situaties** om in gesprek te gaan met kinderen **niet**.

toelichting hierbij:

Bv. Voorlezen, taalspelletjes, liedjes, rijm, verwoorden van ervaringen, gedachten verwoorden, etc.

Ruimtelijk inzicht en techniek (2)

leeftijd: 4-12

nr: 2325

positief:

- De beroepskrachten **benutten veel situaties** om in gesprek te gaan met kinderen (kansen grijpen).

toelichting hierbij:

Bv. Technisch tekenen, 3D-ontwerpen en -printen, Lego League, Lego, Knex, Clicks, Kapla, etc.

negatief:

- De beroepskrachten **benutten situaties** om in gesprek te gaan met kinderen **niet**.

toelichting hierbij:

Bv. Technisch tekenen, 3D-ontwerpen en -printen, Lego League, Lego, Knex, Clicks, Kapla, etc.

Natuurbeleving (2)

leeftijd: 4-12

nr: 2326

positief:

- De beroepskrachten **benutten veel situaties** om in gesprek te gaan met kinderen (kansen grijpen).

toelichting hierbij:

Bv. Natuurwandeling, insecten zoeken, vogelvoer maken, natuurspeurtocht, etc.

negatief:

- De beroepskrachten **benutten situaties** om in gesprek te gaan met kinderen **niet**.

toelichting hierbij:

Bv. Natuurwandeling, insecten zoeken, vogelvoer maken, natuurspeurtocht, etc.

Fantasiespel, rollenspel (2)

leeftijd: 4-12

nr: 2328

positief:

- De kinderen **hebben de mogelijkheid** tot fantasie- of rollenspel.

negatief:

- De kinderen **hebben geen mogelijkheid** tot fantasie- of rollenspel.

Gebruik maken van digitale media (1)

leeftijd: 4-12

nr: 2329

positief:

- De beroepskrachten creëren, zien en gebruiken kansen om kinderen digitale media te laten ervaren.

negatief:

- De beroepskrachten creëren, zien en gebruiken kansen niet om kinderen digitale media te laten ervaren.

n.v.t.

Beweging en (grote) motoriek (2)

leeftijd: 4-12

nr: 2319

navraag-item

wel / niet

Kinderen kunnen **dagelijks deelnemen** aan beweegactiviteiten waarmee, kinderen die dat willen, hun vaardigheden op dit gebied kunnen uitbreiden. Daarnaast worden beweegactiviteiten aangeboden door **gastdocenten** waardoor ze 'iets nieuws' kunnen leren.

- ja
- nee

Buitenactiviteiten

leeftijd: 4-12

nr: 2320

navraag-item

wel / niet

Kinderen worden buiten door de beroepskrachten **ondersteund** tot spel te komen. De beroepskrachten **maken gebruik van de omgeving** om de leefwereld van kinderen te verbreden.

- ja
- nee

toelichting hierbij:

Bv. Beroepskrachten doen (even) mee met de kinderen mee als zij niet zelf weten wat te doen. Bv. De beroepskracht gaat erbij zitten als kinderen kletsen, helpt mee met hut bouwen, etc.

Muziek, dans, drama/theater (2)

leeftijd: 4-12

nr: 2322

navraag-item

wel / niet

- De beroepskrachten bieden kinderen **wekelijks** een muziek-, dans- of theater activiteit aan.
- En: De beroepskrachten **moedigen kinderen aan** om mee te doen met muziekactiviteiten.
- En: De kinderen **worden vrij gelaten** om mee te doen en kunnen kiezen voor een alternatieve activiteit.

- ja
 nee

toelichting hierbij:

Bv. Muziek-, dans-, theateractiviteiten: zingen en muziek luisteren, muziekinstrumenten bespelen, dansen, toneelspelen, etc.

Gezelschapsspellen (2)

leeftijd: 4-12

nr: 2327

navraag-item

wel / niet

Er is voor kinderen **de mogelijkheid** een gezelschapspel **te doen**, of voor kinderen die dat willen de mogelijkheid een nieuw gezelschapspel **te leren**, indien nodig onder **begeleiding** van een beroepskracht.

- ja
 nee

Creatieve en kunstzinnige vorming (2)

leeftijd: 4-12

nr: 2338

navraag-item

wel / niet

Kinderen kunnen **dagelijks deelnemen** aan creatieve activiteiten waarmee, kinderen die dat willen, hun vaardigheden op dit gebied kunnen uitbreiden. Individuele expressie **wordt aangemoedigd**. Daarnaast worden **creatieve activiteiten aangeboden** door gastdocenten waardoor ze 'iets nieuws' kunnen leren.

- ja
 nee

toelichting hierbij:

Bv. Creatieve activiteiten: knutselen, verven, bakken en koken, fotografie, beeldend werken, etc.

Taal en denken (3)

leeftijd: 4-12

nr: 2339

navraag-item

wel / niet

- In het programma is **dagelijks specifieke aandacht** voor activiteiten op het gebied van taal en denken.
- En: De beroepskrachten **benutten veel situaties** om in gesprek te gaan met kinderen (kansen grijpen).

- ja
- nee

toelichting hierbij:

Bv. Voorlezen, taalspelletjes, liedjes, rijm, verwoorden van ervaringen, gedachten verwoorden, etc.

persoonlijke competentie

(leer)ervaringen

Ruimtelijk inzicht en techniek (3)

leeftijd: 4-12

nr: 2340

navraag-item

wel / niet

- In het programma is **wekelijks specifieke aandacht** voor activiteiten op het gebied van ruimtelijk inzicht en techniek.
- En: De beroepskrachten **benutten veel situaties** om in gesprek te gaan met kinderen (kansen grijpen).
- En: **Activiteiten** op het gebied van ruimtelijk inzicht en techniek **worden aangeboden** door gastdocenten waardoor ze 'iets nieuws' kunnen leren.

- ja
- nee

toelichting hierbij:

Bv. Technisch tekenen, 3D-ontwerpen en -printen, Lego League, Lego, Knex, Clicks, Kapla, etc.

persoonlijke competentie

(leer)ervaringen

Natuurbeleving (3)

leeftijd: 4-12

nr: 2341

navraag-item

wel / niet

- In het programma is **wekelijks specifieke aandacht** voor kennis en activiteiten op het gebied van natuur.
- En: De beroepskrachten **benutten veel situaties** om in gesprek te gaan met kinderen (kansen grijpen).
- En: **activiteiten** op het gebied van natuur **worden aangeboden** door gastdocenten waardoor ze 'iets nieuws' kunnen leren.

- ja
- nee

toelichting hierbij:

Bv. Natuurwandeling, insecten zoeken, vogelvoer maken, natuurspeurtocht, etc.

Fantasiespel, rollenspel (3)

leeftijd: 4-12

nr: 2342

navraag-item

wel / niet

- De beroepskrachten **moedigen kinderen aan** nieuwe ideeën in te brengen voor fantasie- of rollenspel.

- ja
- nee

Gebruik maken van digitale media (2)

leeftijd: 4-12

nr: 2343

navraag-item

wel / niet

- Het gebruik van digitale media is leeftijdsadequaat, passend bij de belevingswereld van kinderen en aanvullend op het overige activiteitsaanbod.
- En: Beroepskrachten ondersteunen de kinderen actief in het gebruik van digitale media.
- En: Digitale media worden maximaal 30 minuten per dag ingezet.

- ja
- nee

Vorbereitung van het dag(deel)

leeftijd: 4-12

nr: 2345

navraag-item

wel / niet

- De beroepskrachten **bespreken** aan het begin van het dag(deel) de **groep kinderen**, de **aandachtspunten** en **doelen** van de kinderen, de geplande activiteiten en de taakverdeling. Hierbij wordt de relatie gelegd tussen de doelen /aandachtspunten, uitvoering van activiteiten en routines en taakverdeling

- ja
- nee

toelichting hierbij:

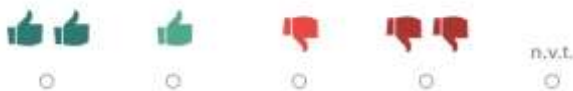
Hierbij wordt de relatie gelegd tussen de doelen /aandachtspunten, uitvoering van activiteiten en routines en taakverdeling.

positief:

- De beroepskrachten **dragen uit en laten zien**, dat de inbreng van alle kinderen –en henzelf- ertoe doet in de groep.
- En: De beroepskrachten **verbinden de inbreng van kinderen** met die van de andere kinderen in de groep, **hebben oog voor verschillen en overeenkomsten** en stimuleren daarmee een positief groepsgevoel.

toelichting hierbij:

Bv. Dit is merkbaar in het gedrag van de beroepskrachten naar kinderen (verbindend, vragen stellend, geïnteresseerd).

negatief:

- De beroepskrachten **dragen niet uit** dat de inbreng van alle kinderen –en henzelf- ertoe doet in de groep.
- En/of: De beroepskrachten **verbinden de inbreng van kinderen niet** met die van de andere kinderen in de groep. Door de beroepskrachten **wordt niet ingezet** op een positief groepsgevoel.

toelichting hierbij:

Bv. De beroepskrachten zijn niet bezig met positief beïnvloeden van het groepsgevoel.

positief:

De beroepskrachten **sluiten aan** op de persoonlijke eigenheid van kinderen. Zij **activeren** de betrokkenheid en **deelname van alle kinderen** op een wijze die recht doet aan het individuele kind.

toelichting hierbij:

Bv. Een beweeglijk kind mag vaker rondlopen, even een rondje rennen in plaats van op de stoel te moeten blijven zitten, etc.

negatief:

De beroepskrachten geven **onvoldoende aandacht of steun aan de persoonlijke eigenheid** van kinderen. Niet ieder kind wordt bij de groep betrokken.

toelichting hierbij:

Bv. De beroepskrachten houden in de groep geen rekening met kinderen die druk-extravert, stil- teruggetrokken, minder taal- of sociaal vaardig zijn of een andere culturele achtergrond hebben, etc.

positief:

De beroepskrachten **laten veel initiatief** voor samenspel **over aan de kinderen**, maar **begeleiden kinderen** die niet mee mogen of kunnen doen. Zij **helpen kinderen** om er weer samen uit te komen.

toelichting hierbij:

Bv. Kinderen worden niet geholpen samen ruzies op te lossen of gezamenlijke afspraken te maken.

negatief:

De beroepskrachten **helpen kinderen niet** om contact te leggen en te houden. Zij laten het initiatief voor samenspel **volledig over** aan de kinderen.

toelichting hierbij:

Bv. Kinderen worden niet geholpen samen ruzies op te lossen of gezamenlijke afspraken te maken.

Stimulerend contact

leeftijd: 4-12

nr: 3109

positief:

De beroepskrachten **moedigen gesprekken aan** tussen henzelf en de kinderen, en tussen kinderen onderling, door zowel luisteren als praten.

negatief:

De beroepskrachten **moedigen gesprekken** tussen henzelf en de kinderen, en tussen kinderen onderling, **niet aan**.

n.v.t.

Positieve sfeer

leeftijd: 4-12

nr: 3110

positief:

De beroepskrachten **zetten zich in** voor een positieve sfeer. Kinderen **worden gestimuleerd** elkaar te helpen, voor elkaar op te komen, etc.

negatief:

De beroepskrachten **hebben geen actieve rol** in het realiseren van een positieve groep. Zij houden voornamelijk toezicht, voeren zorgtaken uit en regelen de activiteiten.

toelichting hierbij:

Bv. Beroepskrachten maken grapjes, zijn behulpzaam en hebben aandacht en zorg voor alle kinderen.

toelichting hierbij:

Bv. Beroepskrachten praten meer met elkaar dan met de kinderen, of ze praten over de kinderen waar de kinderen bij zijn.

n.v.t.

Participatie / kinderinspraak

leeftijd: 4-12

nr: 3111

positief:

Voor kinderen is het **mogelijk** om (tussendoor of georganiseerd) **te laten horen** wat hun wensen en ideeën zijn. Beroepskrachten **betrekken de kinderen actief** met taken passend bij het ontwikkelingsniveau.

negatief:

Er is **geen inbreng mogelijk** van kinderen (tussendoor of georganiseerd) waarin kinderen kunnen te laten horen wat hun wensen en ideeën zijn.

toelichting hierbij:

Bv. Kinderen kunnen kenbaar maken wat hun wensen voor verandering of verbetering zijn, zowel tussendoor als op vaste momenten (kindervergadering, interview, enquête) of op een bereikbare manier (ideeënbus/-prikbord). Bv. Onderwerpen kinderparticipatie: gezamenlijk opstellen groepsregels, huishoudelijke of organisatorische taken, de inhoud van het programma, de activiteiten, de inrichting en de (spel)materialen. Kinderen worden ondersteund in constructief met elkaar in gesprek/discussie gaan en de eigen mening geven. De kinderen krijgen taken en inbreng om programma-onderdelen uit te voeren. Ieder kind krijgt naar eigen vermogen de kans om hierin te delen.

toelichting hierbij:

Bv. Onderwerpen kinderparticipatie: gezamenlijk opstellen groepsregels, huishoudelijke of organisatorische taken, de inhoud van het programma, de activiteiten, de inrichting en de (spel)materialen. Of er wordt geen verbinding gemaakt tussen individuele wensen en gezamenlijke belangen. Of de beroepskrachten bepalen zonder afstemming met de kinderen wat er gaat gebeuren.

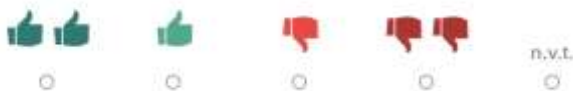
n.v.t.

positief:

De beroepskrachten laten zien te weten hoe kinderen (onder-, midden- en bovenbouw) zich sociaal ontwikkelen en geven **passende ondersteuning**.

toelichting hierbij:

Bv. Kinderen wijzen op andere kinderen met dezelfde interesses, kinderen helpen een ander te spelen te vragen, oudere kinderen jongere kinderen laten helpen, oudere kinderen meer verantwoordelijkheid geven het goede voorbeeld te geven wat sociaal contact betreft, ontmoetingsgelegenheden creëren, etc.

negatief:

De beroepskrachten laten niet zien te weten hoe kinderen zich sociaal ontwikkelen en/of zij **sluiten niet aan** op de behoeften van kinderen.

toelichting hierbij:

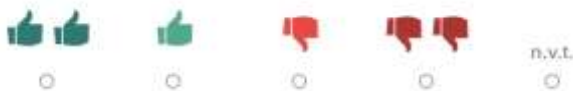
Bv. Kinderen worden niet geholpen met elkaar in contact te komen, ze moeten het zelf uitzoeken. Of de beroepskrachten gaan met alle kinderen van verschillende leeftijden op eenzelfde manier om.

positief:

- Kinderen krijgen **informatie en hulp** om contact met groepsgenootjes te maken en te onderhouden.
- En: De beroepskrachten **geven kinderen steun** bij het verkennen van gedeelde interesses of het omgaan met anderen.

toelichting hierbij:

Bv. De beroepskrachten stimuleren de interactie tussen kinderen met dezelfde interesses, in gesprekken en tijdens spel. Vriendjes krijgen eigen spel-/contactgelegenheid.

negatief:

- Kinderen **krijgen geen informatie en/of hulp** om contact met groepsgenootjes te maken en te onderhouden.
- En/of: De beroepskrachten **geven geen steun** bij het verkennen van gedeelde interesses of het omgaan met anderen.

toelichting hierbij:

Bv. De beroepskrachten ondersteunen kinderen niet in onderling contact (leggen).

positief:

- De beroepskrachten **begeleiden de positieve interacties** tussen kinderen.
- En: Zij **moedigen aan** tot dialoog en uitwisseling tussen kinderen.
- En: Zij **benoemen en belonen** het als kinderen een conflict (bijna) zelf hebben opgelost.
- En: Beroepskrachten **geven aandacht** aan (spontaan) 'goed' gedrag van de kinderen.

toelichting hierbij:

Bv. De beroepskrachten helpen de kinderen actief om sociale vaardigheden met leeftijds- en/of groepsgenootjes te ontwikkelen (bv. leren delen, naar elkaar luisteren, wachten, helpen). De beroepskrachten hebben oog voor positief gedrag van kinderen, reageren hierop met een compliment, aai over de bol etc. en geven aan waarom dit positief is. Of er is een nieuw kind op de bso en de beroepskracht koppelt het kind aan twee andere kinderen met de vraag om deze middag de bso te laten zien wat je allemaal kunt doen op de bso en hoe het gaat.

negatief:

- De beroepskrachten hebben **onvoldoende aandacht** voor positieve interacties tussen kinderen.
- En/of: De kinderen worden **niet begeleid** bij interacties onderling.

toelichting hierbij:

Bv. Beroepskrachten hebben geen oog voor positief gedrag van kinderen en reageren hier niet op.

positief:

De beroepskrachten **gebruiken het samen-beleven en samen-delen** van ervaringen in de groep, om kinderen te leren emoties met elkaar te delen en/of te verwoorden. Zij **lossen situaties samen** op met de betreffende groep kinderen.

toelichting hierbij:

Bv. De beroepskrachten gaan in op de emoties van één of meer kinderen, door er over te praten, een bijpassend boek voor te lezen, of dit in spel te verwerken.

negatief:

De beroepskrachten **gebruiken het samen-beleven en samen-delen** van ervaringen in de groep **niet** om kinderen te leren emoties met elkaar te delen of te verwoorden. Zij **lossen de situatie** met het betreffende kind **individueel** op.

Regie voeren

leeftijd: 4-12

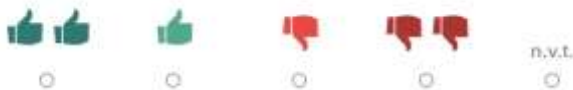
nr: 3208

positief:

De beroepskrachten grijpen adequaat in bij **negatieve interacties** tussen kinderen. Zij helpen om de betreffende situatie stop te zetten of op te lossen.

toelichting hierbij:

Bv. Kinderen worden betrokken bij het zoeken van oplossingen. Jonge kinderen worden keuzes gegeven, oudere kinderen krijgen de mogelijkheid zelf mee zoeken naar een oplossing. De beroepskrachten leggen uit waarom er wordt ingegrepen en geven aan wat wèl de bedoeling is.

negatief:

De beroepskrachten grijpen niet of nauwelijks in bij **negatieve interacties** tussen kinderen (plagen/pesten, kibbelen, schelden, slaan, vechten). Kinderen worden niet aangesproken. Of: De beroepskrachten grijpen **niet adequaat** in.

toelichting hierbij:

Bv. Negatieve interacties: plagen/pesten, kibbelen, schelden, slaan, vechten, etc. Bv. Niet adequaat ingrijpen: dreigementen, irritatie, straf zonder uitleg. Kinderen krijgen geen kans om aanleiding en verloop van het conflict uit te leggen. Kinderen begrijpen niet wat wèl passend is in de situatie.

normen en waarden

afspraken en regels

Grenzen en afspraken

leeftijd: 4-12

nr: 4103

positief:

De beroepskrachten **leggen uit** waarom afspraken, regels en omgangsvormen belangrijk zijn (afgestemd op leeftijd en ontwikkelingsniveau). Het is voor kinderen **duidelijk** wat de consequenties zijn als zij zich wel/niet aan de afspraken houden.

negatief:

De beroepskrachten **leggen** afspraken, regels en omgangsvormen aan kinderen **op**. En/of het is voor kinderen **niet duidelijk** waar grenzen liggen en wat de consequenties zijn als zij over die grenzen gaan.

toelichting hierbij:

Bv. Beroepskrachten zeggen: 'Zo gaat het hier nou eenmaal'.

normen en waarden

afspraken en regels

Ruimte voor verschillen

leeftijd: 4-12

nr: 4104

positief:

Alle kinderen worden op een **persoonlijke, respectvolle** en **open** manier behandeld en tegemoet getreden.

negatief:

Eén of meerdere kinderen worden **buitengesloten** of **gediscrimineerd** op grond van persoonlijke kenmerken of achtergrond.

toelichting hierbij:

Bv. Beroepskrachten hebben een duidelijke voorkeur voor één of meerdere kinderen.

Verbondenheid met anderen

leeftijd: 4-12

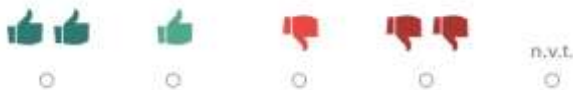
nr: 4205

positief:

Beroepskrachten ondersteunen kinderen in de **geldende omgangsregels**. Kinderen hebben plezier in contact met anderen en reageren positief op andere kinderen.

toelichting hierbij:

Bv. Kinderen hebben plezier met elkaar, zonder anderen buiten te sluiten. Er is ruimte en begrip voor kinderen die 'anders-zijn' of er 'anders uitzien'. Er is belangstelling en nieuwsgierigheid naar wat andere kinderen doen en kunnen.

negatief:

Beroepskrachten **begeleiden** kinderen **onvoldoende** in de geldende omgangsregels. Of er is **geen plezier** in het contact met andere kinderen. Of kinderen **reageren niet positief** op elkaar.

toelichting hierbij:

Bv. Kinderen hebben weinig positieve contacten met andere kinderen, maar slaan, verstoren het spel, pakken dingen af. Kinderen gaan andere kinderen uit de weg. Kinderen worden buitengesloten of door groepsgenoten genegeerd.

Structuur

leeftijd: 4-12

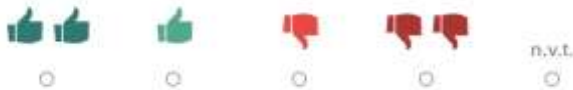
nr: 4206

positief:

In de ruimte is op specifieke plaatsen **informatie** aanwezig (pictogram, woord, slogan, lijstje) waardoor kinderen **weten welke afspraken** of regels op die plaatsen en in de gehele ruimte gelden.

toelichting hierbij:

Bv. Kinderen gedragen zich over het algemeen naar de afspraken en voelen zich verantwoordelijk voor de gang van zaken (Bv. opruimen, dingen op vaste plaatsen zetten).

negatief:

In de ruimte zijn **geen aanwijzingen** met informatie over afspraken en regels.

toelichting hierbij:

Bv. Kinderen weten niet goed welke plaats voor welke activiteit is bedoeld en/of welk gedrag daar bij hoort. Kinderen gedragen zich niet zorgzaam tegenover de omgeving.

Inclusie en bewustzijn

leeftijd: 4-12

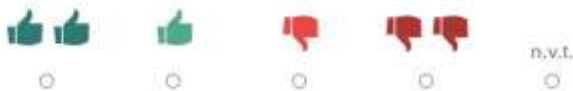
nr: 4207

positief:

In het aanbod aan kinderen is **aandacht** voor hoe kinderen leren **omgaan met diversiteit**.

toelichting hierbij:

Bv. Inclusief bewustzijn is zichtbaar in gevarieerde activiteiten; bv. verschillende soorten muziek, het vieren van verschillende feestdagen, maaltijden en gewoontes. Bv. Stereotype afbeeldingen worden verwijderd of aangevuld met anti-stereotypen, zoals dokter is vrouw en doktersassistent is man.

negatief:

In het aanbod aan kinderen is **geen aandacht** voor hoe kinderen leren **omgaan met diversiteit**.

toelichting hierbij:

Bv. Activiteiten: verschillende soorten muziek, het vieren van verschillende feestdagen, maaltijden en gewoontes.

Inclusie en bewustzijn (2)

leeftijd: 4-12

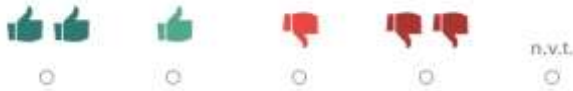
nr: 4208

positief:

Beroepskrachten laten **inclusief gedrag** zien. En indien van toepassing **bespreken en dagen beroepskrachten de kinderen uit** na te denken over niet-inclusief én niet-stigmatiserend gedrag en inclusieve én stigmatiserende ideeën.

toelichting hierbij:

Bv. Beroepskrachten gaan met kinderen in gesprek die stereotype gedrag laten zien; 'Max, volgens mij wil Ella ook graag voetballen, toch Ella? Dat mag, meisjes kunnen ook voetballen', 'Ja hoor, jij mag ook nagellak op Ivar'.

negatief:

Beroepskrachten **uiten** stereotiep gedrag en stereotype ideeën. En/of: Beroepskrachten **negeren of moedigen** stereotiep gedrag en stereotype ideeën **aan**.

toelichting hierbij:

Bv. Alleen meisjes worden geprezen omdat ze er mooi uitzien en jongens omdat ze sterk zijn, of stereotype uitingen met betrekking tot verschillende culturele groepen.

normen en waarden

voorbeeldfunctie

Voorbeeldfunctie

leeftijd: 4-12

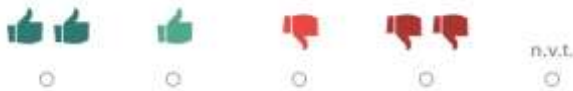
nr: 4303

positief:

De beroepskrachten **handelen professioneel**, zij werken vanuit de **gezamenlijke waarden en normen** van de organisatie in omgang met anderen en de fysieke omgeving. Het handelen van de beroepskrachten **draagt bij aan** een **sociale en emotionele veiligheid** in de groep.

toelichting hierbij:

Bv. De beroepskrachten gaan op eenzelfde respectvolle manier om met alle ouders en collega's. Persoonlijke voorkeuren zijn niet merkbaar op de werkvloer. Acceptatie en respect wordt actief uitgedragen.

negatief:

Er is geen sprake van professioneel handelen door de beroepskrachten. Zij hanteren **persoonlijke waarden en normen** in de omgang met anderen en/of de fysieke omgeving die afwijken van de normen en waarden van de organisatie of het pedagogisch beleid. Het handelen van de beroepskrachten **draagt niet bij aan** een **sociale en emotionele veiligheid** in de groep.

toelichting hierbij:

Bv. De beroepskrachten hebben merkbare voorkeur voor bepaalde ouders en collega's. Meningingen hierover worden door beroepskrachten uitgesproken. Er is geen sociale en emotionele veiligheid in de groep.

normen en waarden

voorbeeldfunctie

Gezonde leefstijl

leeftijd: 4-12

nr: 4304

positief:

De beroepskrachten geven het **goede voorbeeld met betrekking tot een gezonde leefstijl**. Zij praten hierover met kinderen, geven informatie over gezondheid en helpen kinderen om gezonde eigen keuzes te maken/weerbaar te zijn.

toelichting hierbij:

Bv. Gezond eten en drinken, actief bewegen, niet roken/snoepen in het bijzijn van kinderen en ouders.

negatief:

De beroepskrachten geven het **verkeerde voorbeeld** of zijn inconsequent met betrekking tot een **gezonde leefstijl**.

toelichting hierbij:

Bv. Slechte voeding, alcohol drinken, roken, snoepen, hoog volume achtergrondmuziek in het bijzijn van kinderen en ouders. En/of eigen voorkeuren bepalen activiteiten (bv. bij koud of nat weer niet naar buiten, radio aan op popzender).

Sfeer van de ruimte

leeftijd: 4-12

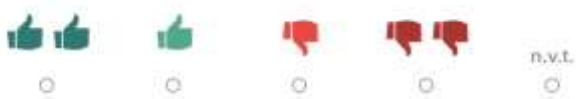
nr: 5110

positief:

De inrichting is **aantrekkelijk, gezellig, uitnodigend.**

toelichting hierbij:

Bv. Kinderen voelen zich prettig in de ruimte(s). Er is een goede balans tussen rustige en minder rustige ruimtes (er is bijvoorbeeld een rustige leesruimte en een minder rustige ruimte met een tafelfoetbalspel). Licht, temperatuur en ventilatie kunnen goed geregeld worden (bijvoorbeeld door gordijnen, zonnescherm, luxaflex, airconditioning, ramen die open kunnen). Vloeren, muren en andere oppervlakken zijn makkelijk schoon te maken en te houden. Er wordt dagelijks schoongemaakt.

negatief:

De inrichting is **niet aantrekkelijk, gezellig of uitnodigend.**

toelichting hierbij:

Bv. Kinderen voelen zich niet prettig in de ruimte(s). Er is een geen goede balans tussen rustige en minder rustige ruimtes (er is bijvoorbeeld een rustige leesruimte en een minder rustige ruimte met een tafelfoetbalspel).

Geschiktheid van de ruimte en inrichting

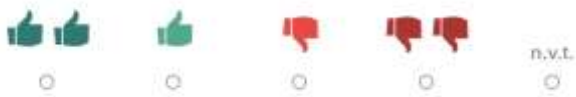
leeftijd: 4-12

nr: 5111

positief:

Ruimte en inrichting binnen...

- ... zijn geschikt voor de **verschillende leeftijden.**
- ... zijn geschikt voor **diverse typen activiteiten.**
- ... bieden de kinderen gelegenheid om zich even **terug te trekken.**
- ... bieden de kinderen de mogelijkheid **persoonlijke spullen** op te bergen (in een eigen laatje of kastje).

negatief:

Ruimte en inrichting binnen:

- ... zijn niet geschikt voor diverse typen **activiteiten.** ... bieden de kinderen geen gelegenheid om zich even **terug te trekken.** ... bieden de kinderen niet de mogelijkheid **persoonlijke spullen op te bergen** (in een eigen laatje of kastje). ... maken de situatie **niet overzichtelijk** voor kinderen en beroepskrachten.

Meubilering voor kinderen algemeen

leeftijd: 4-12

nr: 5112

VE-label: OP1 Aanbod

positief:

- Er zijn **voldoende** geschikte meubels voor kinderen.
- En: De zitplaatsen voor kinderen zijn **comfortabel en ondersteunend.**

toelichting hierbij:

Bv. Voor alle leeftijden kinderen passend meubilair dat ondersteuning biedt voor rug, voeten en armen.

negatief:

- Er zijn **onvoldoende geschikte meubels** voor kinderen.
- En/of: de meubels zijn in slechte staat en/of moeilijk te bereiken

toelichting hierbij:

Bv. Oncomfortabele stoelen, te weinig stoelen, tafels.

Binnenruimte

leeftijd: 4-12

nr: 5113

VE-label: OP1 Aanbod

positief:

De binnenruimte is **goed onderhouden** en het **binnenklimaat is op orde**.

toelichting hierbij:

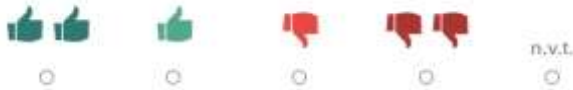
Bv. Binnenklimaat: het daglicht kan afgestemd worden (bv. door gordijnen, zonnenscherm, luxaflex, etc.), de ventilatie kan afgestemd worden (bv. airconditioning, ramen die open kunnen), vloeren, muren en andere oppervlakken zijn gemakkelijk schoon te maken en te houden. En er wordt dagelijks schoongemaakt.

negatief:

Er is **slecht onderhoud** en/of het **binnenklimaat is niet op orde**.

toelichting hierbij:

Bv. Slecht onderhoud: schade aan de muren, het plafond, de vloer, de vloerbedekking. Binnenklimaat; er is geen daglicht in de groepsruimte, de groepsruimte ruikt muff of stinkt, de akoestiek is slecht (bv. kinderen en beroepskrachten kunnen elkaar moeilijk verstaan).

Meubilering voor spel en ontwikkeling

leeftijd: 4-12

nr: 5114

VE-label: OP1 Aanbod

positief:

- De meubels voor kinderen zijn **op kindermaat** en **bevorderen zelfstandigheid** van kinderen.
- Een groot deel van de opbergruimte bestaat uit open schappen/kasten, zodat kinderen **zelf spelmateriaal kunnen pakken**.

negatief:

- De meubels voor kinderen zijn **niet op kindermaat**.
- Er is **onvoldoende opbergruimte**, dat bestaat uit open schappen/kasten, voor het spelmateriaal.
- Meubels zijn in **slechte conditie/kapot**.

toelichting hierbij:

Bv. Er is te weinig meubilair op kindhoogte, slechts hoge tafels en stoelen/banken. Bv. Slechte conditie: meubels waaraan kinderen zich kunnen verwonden.

Omvang buitenruimte

leeftijd: 4-12

nr: 5204

positief:

De buitenruimte biedt qua omvang en inrichting **voldoende uitdaging** en spelmogelijkheden. Er is **genoeg ruimte** om de materialen en toestellen buiten op te bergen.

negatief:

Er is geen buitenruimte, of de **buitenruimte is te klein**. Er is buiten **weinig te doen** voor de kinderen.

Bereikbaarheid buitenruimte

leeftijd: 4-12

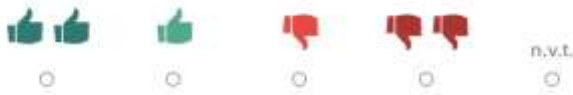
nr: 5205

positief:

De buitenruimte is **zelfstandig** bereikbaar voor de kinderen.

negatief:

De buitenruimte is **niet zelfstandig bereikbaar** voor de kinderen.

Sfeer ruimte

leeftijd: 4-12

nr: 5206

positief:

De buitenruimte is **aantrekkelijk, uitnodigend**.

negatief:

De buitenruimte is **niet aantrekkelijk, uitnodigend**.

toelichting hierbij:

Bv. Buitenruimte en -materiaal zijn heel en schoon, er is schaduw bij felle zon.

toelichting hierbij:

Bv. (Spel)materiaal is kapot, er is of alleen schaduw of alleen zon, etc.

Geschiktheid

leeftijd: 4-12

nr: 5207

positief:

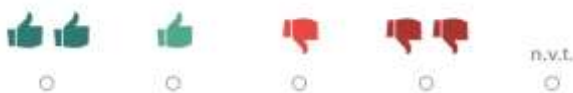
De buitenruimte...

- ... is geschikt voor kinderen van **verschillende leeftijden**.
- ... is geschikt voor **diverse typen activiteiten**.
- ... biedt gelegenheid om zich even **terug te trekken**.
- ... is **overzichtelijk** voor alle kinderen en beroepskrachten.
- ... heeft **genoeg ruimte** om materialen op te bergen.

negatief:

De buitenruimte...

- ... is **niet** geschikt voor kinderen van **verschillende leeftijden**.
- ... is **niet** geschikt voor **diverse typen activiteiten**.
- ... biedt **geen gelegenheid** om zich even **terug te trekken**.
- ... is **niet overzichtelijk** voor alle kinderen en beroepskrachten.
- ... heeft **onvoldoende ruimte** om materialen op te bergen.

Gevarieerde ondergrond buiten

leeftijd: 4-12

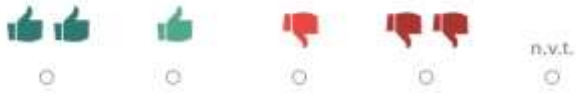
nr: 5208

positief:

De buitenruimte heeft een **gevarieerde ondergrond**.

toelichting hierbij:

Bv. aarde, gras, houtsnippers.

negatief:

De **ondergrond** van de buitenruimte is **niet gevarieerd**.

toelichting hierbij:

Bv. De buitenruimte bestaat alleen uit tegels.

Gevarieerd spel materiaal buiten

leeftijd: 4-12

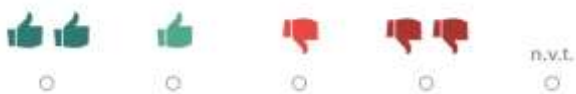
nr: 5209

positief:

- In de buitenruimte is **mogelijkheid voor ontdekken** en experimenteren met diverse materialen.
- Er is **veel variatie** in het buitenspel materiaal dat beschikbaar is voor de kinderen.

toelichting hierbij:

Bv: Zand, water, bladeren, takken, dennenappels, insectenhuisje, etc. Bv. fietsjes met en zonder pedalen, ballen van verschillende groottes, materiaal om te ontdekken /onderzoeken, tuinieren. Vaardigheden stimuleren op ten minste op 4 verschillende niveaus: kruipen, lopen, rennen, balanceren, klimmen, schommelen, balspel, fietsen, etc.

negatief:

- In de buitenruimte is **weinig mogelijkheid voor ontdekken** en experimenteren met diverse materialen.
- Er is **weinig variatie** in het **buitenspel materiaal**.

toelichting hierbij:

Bv. De beroepskrachten zetten alleen wat fietsjes voor de kinderen klaar en/of er is geen gevarieerd spel materiaal aanwezig. Bv. Wel zandbakspullen, maar geen ballen, alleen fietsen en geen steps, etc.

Bereikbaarheid buitenruimte (2)

leeftijd: 4-12

nr: 5210

positief:

De buitenruimte is **goed bereikbaar** voor beroepskrachten en de kinderen.

negatief:

De buitenruimte is **niet goed bereikbaar** voor beroepskrachten en de kinderen

Beweging en (grove) motoriek

leeftijd: 4-12

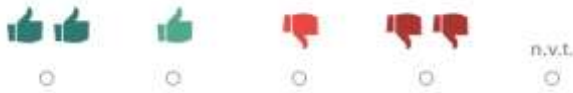
nr: 5312

positief:

- Er is **materiaal voor bewegingsspel** binnen én buiten.
- En: De kinderen kunnen **zelfstandig** bij de materialen voor bewegingsspel.
- En: Het materiaal voor bewegingsspel is **gevarieerd**.
- En: Het materiaal voor bewegingsspel is **aantrekkelijk en uitdagend** voor alle kinderen (er is iets te ontdekken of te oefenen).

negatief:

- Er zijn **geen materialen** voor **bewegingsspel** (binnen en/of buiten).
- En/of: De materialen voor bewegingsspel zijn **niet voor alle leeftijdsgroepen geschikt**.
- En/of: De aanwezige materialen voor bewegingsspel zijn **vies, kapot of (te) gevaarlijk**.
- En/of: De aanwezige materialen zijn **niet klaar voor gebruik**.

Creatieve en kunstzinnige vorming

leeftijd: 4-12

nr: 5313

positief:

- De kinderen kunnen **zelfstandig** bij de materialen voor creatief spel
- En: Het materiaal voor creatief spel is **gevarieerd**.
- En: Het materiaal voor creatief spel is **aantrekkelijk en uitdagend** voor alle kinderen (er is iets te ontdekken of te oefenen).

negatief:

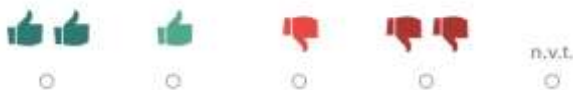
- Er zijn **geen materialen** voor **creatief spel**.
- En/of: De materialen voor creatief spel zijn **niet voor alle leeftijdsgroepen geschikt**.
- En/of: De aanwezige materialen voor creatief spel zijn **vies, kapot of (te) gevaarlijk**.
- En/of: De aanwezige materialen zijn **niet klaar voor gebruik**.

toelichting hierbij:

Bv. Materialen: verf, klei + vormpjes, wasco, potloden, krijt, papier, scharen, kwasten, kosteloos materiaal (lappen, stof, kartonnen verpakkingen, etc.).

toelichting hierbij:

Bv. Materialen: verf, klei + vormpjes, wasco, potloden, krijt, papier, scharen, kwasten, kosteloos materiaal (lappen, stof, kartonnen verpakkingen, etc.).

Muziek, dans, drama/theater

leeftijd: 4-12

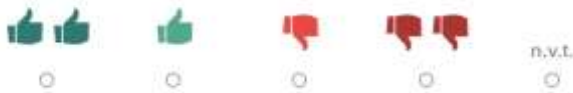
nr: 5314

positief:

- De kinderen kunnen **zelfstandig** bij de materialen voor **muziek, dans, drama/theater**.
- En: Het materiaal voor muziek, dans, drama/theater is **gevarieerd**.
- En: Het materiaal voor muziek, dans, drama/theater is **aantrekkelijk en uitdagend** voor alle kinderen (er is iets nieuws te ontdekken of te oefenen).

toelichting hierbij:

Bv. Gevarieerde soorten muziek: klassieke en moderne, muziek uit verschillende culturen.

negatief:

- Er zijn **geen materialen** voor muziek en/of dans en/of drama/theater.
- En/of: De materialen voor muziek, dans, drama/theater zijn **niet voor alle leeftijdsgroepen geschikt**.
- En/of: De aanwezige materialen voor muziek en/of dans en/of drama/theater zijn **vies of kapot**.
- En/of: De aanwezige materialen zijn **niet klaar voor gebruik**.

kwaliteit leefomgeving

programma en activiteiten

Taal en denken

leeftijd: 4-12

nr: 5315

positief:

- De kinderen kunnen **zelfstandig** bij de materialen voor taal en denken.
- En: Er is een **speciale boekenplek** waar wordt voorgelezen of waar kinderen zelf boeken kunnen pakken en lezen.
- En: Het materiaal voor taal en denken is **gevarieerd**.
- En: Het materiaal voor taal en denken is **aantrekkelijk en uitdagend** voor alle kinderen (er is iets nieuws te ontdekken of te oefenen).

toelichting hierbij:

Bv. Boeken, tijdschriften, strips, kruiswoordpuzzels, Sudoku, Mind games, etc.

negatief:

- Er zijn **geen materialen** voor taal en denken.
- En/of: De materialen voor taal en denken zijn **niet voor alle leeftijdsgroepen geschikt**.
- En/of: De aanwezige materialen voor taal en denken zijn **vies, kapot of gevaarlijk**.
- En/of: De aanwezige materialen zijn **niet klaar voor gebruik**.

toelichting hierbij:

Bv. Boeken, tijdschriften, strips, kruiswoordpuzzels, Sudoku, Mind games, etc.

Ruimtelijk inzicht en techniek

leeftijd: 4-12

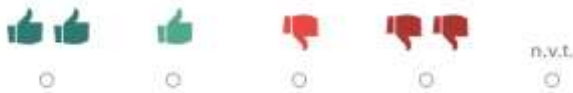
nr: 5316

positief:

- De kinderen kunnen **zelfstandig** bij de materialen voor ruimtelijk inzicht en techniek.
- En: Het materiaal voor ruimtelijk inzicht en techniek is **gevarieerd**.
- En: Het materiaal voor ruimtelijk inzicht en techniek is **aantrekkelijk en uitdagend** voor alle kinderen (er is iets nieuws te ontdekken of te oefenen).

toelichting hierbij:

Bv. Materiaal: klok, stopwatch, weegschaal, liniaal, telraam, fiches, reken-, vorm- of telspelletjes, rekenmachine, Lego, Knex, Clicks, Kapla, etc..

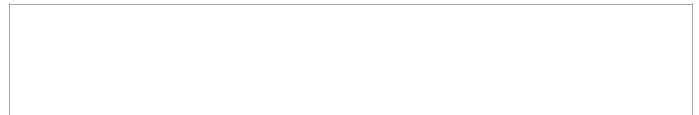

negatief:

- Er zijn **geen materialen** voor ruimtelijk inzicht en techniek.
- En/of: De materialen voor ruimtelijk inzicht en techniek zijn **niet voor alle leeftijdsgroepen geschikt**.
- En/of: De aanwezige materialen voor ruimtelijk inzicht en techniek zijn **vies, kapot of gevaarlijk**.
- En/of: De aanwezige materialen zijn **niet klaar voor gebruik**.

toelichting hierbij:

Bv. Materiaal: klok, stopwatch, weegschaal, liniaal, telraam, fiches, reken-, vorm- of telspelletjes, rekenmachine, Lego, Knex, Clicks, Kapla, etc..

kwaliteit leefomgeving

programma en activiteiten

Natuurbeleving

leeftijd: 4-12

nr: 5317

positief:

- De kinderen kunnen **zelfstandig** bij de materialen voor natuurbeleving.
- En: Het materiaal voor natuurbeleving is **gevarieerd**.
- En: Het materiaal voor natuurbeleving is **aantrekkelijk en uitdagend** voor alle kinderen (er is iets nieuws te ontdekken of te oefenen).

toelichting hierbij:

Bv. Loepjes, insectenpotjes, verrekijker, boeken over flora en fauna, moestuin, etc.

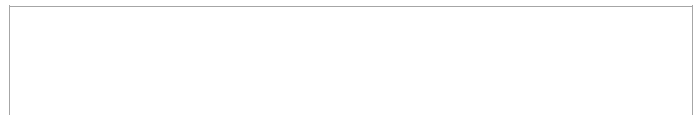

negatief:

- Er zijn **geen materialen** voor natuurbeleving.
- En/of: De materialen voor natuurbeleving zijn **niet voor alle leeftijdsgroepen geschikt**.
- En/of: De aanwezige materialen voor natuurbeleving zijn **vies, kapot of gevaarlijk**.
- En/of: De aanwezige materialen zijn **niet klaar voor gebruik**.

toelichting hierbij:

Bv. Loepjes, insectenpotjes, verrekijker, boeken over flora en fauna, moestuin, etc.

kwaliteit leefomgeving

programma en activiteiten

Gezelschapsspellen

leeftijd: 4-12

nr: 5318

positief:

- De kinderen kunnen **zelfstandig** bij de gezelschapsspellen.
- En: De gezelschapsspellen zijn **gevarieerd**.
- En: De gezelschapsspellen zijn **aantrekkelijk en uitdagend** voor alle kinderen (er is iets nieuws te ontdekken of te oefenen).

toelichting hierbij:

Bv. ...

negatief:

- Er zijn **geen gezelschapsspellen**.
- En/of: De gezelschapsspellen zijn **niet voor alle leeftijdsgroepen geschikt**.
- En/of: De gezelschapsspellen zijn **vies, kapot of gevaarlijk**.
- En/of: De aanwezige materialen zijn **niet klaar voor gebruik** (liggen bijvoorbeeld bovenop een kast 'te verstoffen').

Digitale media

leeftijd: 4-12

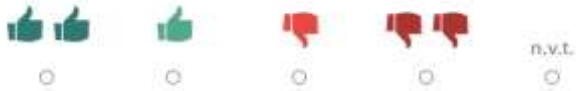
nr: 5319

positief:

- Er zijn **geschikte digitale media** beschikbaar voor kinderen.
- En: De digitale media die aangeboden wordt is **leeftijdsadequaat en passend** bij de belevingswereld van kinderen.

toelichting hierbij:

Bv. Digital media: PC's, spelcomputers, digitale foto-/filmcamera, TV, etc.

negatief:

- Er zijn **geen geschikte digitale media** beschikbaar voor kinderen.
- En/of: De digitale media die aangeboden wordt is **niet leeftijdsadequaat en passend** bij de belevingswereld van kinderen.

toelichting hierbij:

Bv. De aanwezige media zijn niet voor alle leeftijdsgroepen geschikt. De digitale media zijn kapot, oud of onveilig. De inhoud van op digitale media beschikbare informatie is gewelddadige, seksistische, beangstigende of te moeilijk voor de kinderen.

Fantasiespel, rollenspel

leeftijd: 4-12

nr: 5320

positief:

- De kinderen kunnen **zelfstandig** bij de materialen voor fantasie- of rollenspel.
- En: Het materiaal voor fantasie- of rollenspel is **gevarieerd en aantrekkelijk**.

negatief:

- Er is **geen materiaal** voor fantasie- of rollenspel.
- En/of: Het voor fantasie- of rollenspel is **niet voor alle leeftijdsgroepen geschikt**.
- En/of: Het materiaal voor fantasie- of rollenspel is **vies of kapot**.
- En/of: De aanwezige materialen zijn **niet klaar voor gebruik**.

toelichting hierbij:

Bv. Het winkeltje wordt gebruikt als opslagplaats voor ander materiaal.

Inclusieve ruimte, inrichting en materialen

leeftijd: 4-12

nr: 5321

positief:

Ieder kind **herkent zich in de ruimte** en **diversiteit** uit de **samenleving** is in de volle breedte herkenbaar in de ruimte.

toelichting hierbij:

Bv. In de ruimte zijn materialen die het verschil tussen kinderen in de groep duidelijk maken. Voorbeelden: in iedere taal die er op de groep gesproken wordt, staat er 'welkom' geschreven bij de deur, vlaggen van de aanwezige nationaliteiten zijn te zien, er is een interculturele kalender met feestdagen of gebeurtenissen van aanwezige culturen op de groep, er zijn poppen in meerdere huidskleuren, etc. Er is een familiemuur.

negatief:

Niet alle kinderen herkennen zich in de ruimte en/of **diversiteit** uit de samenleving is **niet herkenbaar** in de ruimte.

toelichting hierbij:

Bv. In de ruimte zijn geen/weinig materialen die het verschil tussen de kinderen in de groep duidelijk maken.

positief:

Er zijn geschikte digitale media beschikbaar voor kinderen.

- En: de digitale media die aangeboden worden, zijn **leeftijdsadequat en passend** bij de belevingswereld van kinderen.
- En: De Beroepskrachten **ondersteunen** de kinderen actief in het gebruik van digitale media.
- En: Er zijn **afspraken** over het gebruik van digitale media door kinderen, o.a. over de maximale schermtijd (maximaal 30 minuten per kind per dag).

toelichting hierbij:

Digitale media zijn geïntegreerd in het aanbod. De kinderen met wie dit is afgesproken, kunnen zelfstandig bij digitale media (bijvoorbeeld Ruige Robot, Lego Education, Spreekpunten, Verderkijldoos, digitale microscoop, tablet). Er zijn op maat afspraken over het gebruik van deze media door de kinderen. De mogelijkheden zijn gevarieerd, pedagogisch verantwoord, aantrekkelijk en uitdagend voor alle kinderen (kunnen er zelf invulling aan geven, bevorderen creativiteit, ontdekken, en samen spelen). Er is voor kinderen die dat willen de mogelijkheid om iets nieuws te leren (besturen van een drone, een spel), onder begeleiding van een pedagogisch medewerker. Bv actief gebruik digitale media door de kinderen: zelf foto's of filmpje maken met green screen, programmeren.

negatief:

- De digitale media **passen niet** bij de leeftijd en belevingswereld van de kinderen
- En/of: de beroepskrachten **begeleiden de kinderen niet** of niet passend bij het gebruik van digitale media.
- En/of: er zijn **geen afspraken** over de maximale schermtijd door de kinderen.

toelichting hierbij:

De inhoud van de digitale media is te moeilijk voor de kinderen, gewelddadig, seksistisch of beangstigend. Er zijn geen afspraken met de kinderen over hoe en hoelang ze gebruik mogen maken van digitale media. Of beroepskrachten laten kinderen zonder begeleiding kijken/luisteren naar digitale media. Of digitale media worden ingezet om kinderen 'rustig te houden'.

n.v.t.